

અસ્વીકરણ: સ્થાનિક ભાષામાં અનુવાદિત આ ચુકાદા/હુકમનો હેતુ પક્ષકારોને તેમની ભાષામાં જાણકારી ઉપલબ્ધ કરાવવા માત્રનો છે અને તેનો અન્યથા ઉપયોગ થઈ શકશે નહિ. અન્ય તમામ વ્યવહારિક તેમજ સરકારી ઉદ્દેશો માટે મૂળ અંગ્રેજી ચુકાદો/હુકમ જ પ્રમાણિત અને માન્ય રહેશે.

DISCLAIMER: The translated judgment in vernacular language is meant for the restricted use of the litigant to understand it in his/ her language and may not be used for any other purpose. For all practical and official purposes, the English version of the judgment shall be authentic and shall hold the field for the purpose of execution and implementation.

=====

ગુજરાત હાઈકોર્ટ, અમદાવાદ ખાતે

સ્પેશિયલ સિવિલ અપિલિકેશન નં. ૬૮૩/૨૦૦૨

વિથ

સ્પેશિયલ સિવિલ અપિલિકેશન નં. ૧૦૫૯૩/૨૦૦૨

મંજૂરી અને સહી માટે:

માનનીય ન્યાયમૂર્તિ સુશ્રી બેલા એમ. ત્રિવેદી

=====

૧	શું સ્થાનિક અખબારોના રીપોર્ટર્સને ચુકાદો જોવાની મંજૂરી છે?	
૨	રીપોર્ટરને મોકલવામાં આવે કે નહીં?	
૩	શું ન્યાયમૂર્તિઓ ચુકાદાની આખરી નકલ જોવા માંગે છે?	
૪	શું આ કેસમાં ભારતીય બંધારણ અથવા તે હેઠળ કરવામાં આવેલ કોઈ હુકમના અર્થઘટન અંગે કાયદાનો કોઈ નોંધપાત્ર પ્રશ્ન સમાયેલ છે?	

=====

વસંત નેચર ક્યોર હોસ્પિટલ એન્ડ પ્રતિભા મેટરનિટી હોસ.....અરજદાર(ઓ)

વિરુદ્ધ

લોક પ્રકાશન લિ. અને જ....સામાવાળા(ઓ)

=====

સ્પેશિયલ સિવિલ અપિલકેશન નં. ૬૮૩/૨૦૦૨ માં ઉપસ્થિતિ:

અરજદાર(ઓ) નં. ૧ તરફથી એડવોકેટ શ્રી એમ.સી. ભટ્ટ

સામાવાળા(ઓ) નં. ૨ - જ તરફથી એ.જી.પી. સુશ્રી એસ.કે. વિશન સાથે

એડવોકેટ જનરલ શ્રી કમલ ત્રિવેદી

સામાવાળા(ઓ) નં. ૧ તરફથી એડવોકેટ શ્રીમતી વી.ડી. નાણાવટી સાથે

સીનિયર એડવોકેટ શ્રી એસ.એન. શેલત

સ્પેશિયલ સિવિલ અપિલકેશન નં. ૧૦૫૮૩/૨૦૦૨ માં ઉપસ્થિતિ:

અરજદાર(ઓ) નં. ૧ - ૫ તરફથી એડવોકેટ શ્રી જીતેન્દ્ર એમ. પટેલ

સામાવાળા(ઓ) નં. ૨-૩ તરફથી એ.જી.પી. સુશ્રી એસ.કે. વિશન સાથે એડવોકેટ

જનરલ શ્રી કમલ ત્રિવેદી

=====

કોરમ: માનનીય ન્યાયમૂર્તિ સુશ્રી બેલા એમ. ત્રિવેદી

તારીખ : ૦૫/૦૫/૨૦૧૭

સંયુક્ત સીએવી ચુકાદો

૧. બંને પિટિશનો મહેસૂલ વિભાગના સચિવ (અપીલ) દ્વારા પસાર કરવામાં આવેલ વાદગ્રસ્ત હુકમ તારીખ ૨૯.૧૨.૨૦૦૧ ને પડકારતાં દાખલ કરવામાં આવેલ છે, અને તેથી તે સાથે સાંભળવામાં આવી હતી અને આ સંયુક્ત ચુકાદો દ્વારા નક્કી કરવામાં આવી રહી છે.

૨. અરજદાર – ટ્રસ્ટે હાલની પિટિશન મારફતે જિલ્લા કલેક્ટર દ્વારા પસાર કરવામાં આવેલ તારીખ ૦૩/૦૫-૦૬/૧૯૯૨ નો હુકમ (એનેક્ષર 'એમ') તથા મહેસૂલ વિભાગના સચિવ (અપીલ) દ્વારા પસાર કરવામાં આવેલ તારીખ ૦૨.૦૧.૨૦૦૨ નો હુકમ (એનેક્ષર 'ઓ') પડકાર્યા છે અને અરજદાર ટ્રસ્ટ ગામ થલતેજ, જિલ્લો અને સબ-ડિસ્ટ્રિક્ટ અમદાવાદના ફાઈનલ પ્લોટ નં. ૬ ના ભાગરૂપ સર્વે નં. ૨૯ વાળી જમીનનું સંપૂર્ણ માલિક અને કબજેદાર હતું તેવું ઠરાવવા માટે વધુમાં અરજ કરેલ છે.

૩. સ્પેશિયલ સિવિલ અપ્લિકેશન નં. ૬૮૩/૨૦૦૨ ના અરજદારના કેસ મુજબ, અરજદાર એ નેચરોપેથી ચિકિત્સા અંગે સામાન્ય લોકોમાં શિક્ષણ ફેલાવવા અને જાગૃતિ લાવવાના ઉદ્દેશ સાથે સ્થપાયેલ જાહેર ચેરિટેબલ ટ્રસ્ટ છે. થલતેજ ગ્રામ પંચાયતે અરજદાર ટ્રસ્ટની તરફેણમાં તારીખ ૦૪.૦૭.૧૯૬૨ નું બક્ષિસ દસ્તાવેજ (એનેક્ષર 'એ') કરી આપ્યું હતું, જેના દ્વારા સર્વે નં. ૪૭ ના ભાગરૂપ ૬ એકર ૧૨ ગુંઠા જમીન અને ગામ થલતેજના સર્વે નં. ૩૦ વાળી ૩ એકર અને ૨૮ ગુંઠા જમીન અરજદારને બક્ષિસ આપવામાં આવી હતી. સદર બક્ષિસ દસ્તાવેજ તારીખ ૨૪.૦૪.૧૯૬૨ ના હુકમ મુજબ જિલ્લા કલેક્ટરની પરવાનગી મેળવ્યા બાદ અને અન્ય જરૂરી ઔપચારિકતાઓનું પાલન કર્યા બાદ કરવામાં આવ્યો હતો. ત્યારથી અરજદારે સદર જમીનના બે ટુકડાઓની માલિકી અને કબજાનો સંપૂર્ણ હક મેળવી લીધો હતો. જણાય છે કે ત્યારબાદ જિલ્લા કલેક્ટર દ્વારા તારીખ ૩૧.૦૩.૧૯૭૧ નો હુકમ (એનેક્ષર 'બી') પસાર કરીને સદર તારીખ ૨૪.૦૪.૧૯૬૨ ના હુકમમાં ફેરફાર કરવામાં આવ્યો હતો, જેના દ્વારા સર્વે નં. ૪૭ માંથી ૧ એકર જમીન, સર્વે નં. ૨૯ માંથી ૨ એકર અને ૮ ગુંઠા જમીન અને સર્વે નં. ૩૦ માંથી ૩ એકર ૨૮ ગુંઠા જમીન, મળીને કુલ ૬ એકર ૩૬ ગુંઠા જમીન, અગાઉના તારીખ ૨૪.૦૪.૧૯૬૨ ના હુકમમાં જણાવેલ શરતોના પાલનને આધીન અરજદારને મંજૂર કરવામાં આવી હતી. આમ, એનેક્ષર 'એ' વાળા બક્ષિસ દસ્તાવેજ હેઠળ મૂળ ૧૦ એકરની ગ્રાન્ટના બદલે, અરજદારને એનેક્ષર 'સી' માં દર્શાવેલ વિગતો મુજબ ૬ એકર ૩૬ ગુંઠા જમીન મંજૂર કરવામાં આવી હતી. ત્યારબાદ અરજદારે ટ્રસ્ટની પ્રવૃત્તિઓ ચલાવવા માટે સદર જમીન પર હોસ્પિટલ,

પ્રસૂતિ ગૃહ, નેચરોપેથી કેન્દ્ર વગેરેનું નોંધપાત્ર બાંધકામ કર્યું હતું. અરજદારનો વધુમાં કેસ છે કે તારીખ ૩૧.૦૩.૧૯૭૧ ના હુકમ અનુસાર, હકપત્રકમાં તારીખ ૨૮.૧૨.૧૯૭૧ ની નોંધ નં. ૩૮૮૨ (એનેક્ષર 'ડી') નોંધવામાં આવી હતી જે દર્શાવે છે કે તેમાં વર્ણવેલ જમીનનો કબજેદાર અરજદાર હતો. સદર નોંધ તારીખ ૦૨.૦૪.૧૯૭૨ ના રોજ પ્રમાણિત કરવામાં આવી હતી. સદર જમીનના ત્રણ ટુકડાઓ ટાઉન પ્લાનિંગ સ્કીમ નં. થલતેજ-૨ માં સમાવિષ્ટ કરવામાં આવ્યા હતા અને ટાઉન પ્લાનિંગ સત્તામંડળે તારીખ ૨૧.૦૭.૧૯૮૩ ના પત્રવ્યવહાર (એનેક્ષર 'ઈ') દ્વારા નિર્ધારિત ફોર્મ - જે માં અરજદારને જાણ કરી હતી કે ઉપરોક્ત ૨૭,૫૭૦ ચોરસ મીટર જમીનના ત્રણ ટુકડાઓના બદલામાં, અરજદાર ટ્રસ્ટને ૧૯,૫૧૭ ચોરસ મીટરનું માપ ધરાવતો ફાઇનલ પ્લોટ નં. ૬ ફાળવવામાં આવ્યો હતો. સદર સ્કીમને ટાઉન પ્લાનિંગ ઓફિસર દ્વારા નિર્ધારિત ફોર્મ - કે માં જારી કરાયેલ તારીખ ૧૯.૦૧.૧૯૮૪ ના પત્રવ્યવહાર (એનેક્ષર 'એફ') દ્વારા મંજૂરી આપવામાં આવી હતી, જેમાં ફરીથી પુષ્ટિ કરવામાં આવી હતી કે અરજદાર ટ્રસ્ટને ૧૯,૫૧૭ ચોરસ મીટર ક્ષેત્રફળ ધરાવતો ફાઇનલ પ્લોટ નં. ૬ ફાળવવામાં આવ્યો હતો. ત્યારપછી, ફાઇનલ પ્લોટ નં. ૬ ની ફાળવણી મુજબ જમીનનો કબજો સોંપવા બાબતે અને જાહેર હેતુ માટે સત્તામંડળમાં નિહિત થયેલી જમીનનો કબજો સોંપવા માટે અરજદારને નિર્દેશ આપતી ગુજરાત નગર રચના અને શહેરી વિકાસ અધિનિયમ, ૧૯૭૬ (જે હવે પછી 'સદર અધિનિયમ' તરીકે ઉલ્લેખિત છે) ની કલમ ૬૭ હેઠળની તારીખ ૧૧.૦૨.૧૯૮૭ ની નોટિસ (એનેક્ષર 'જી') અરજદાર ટ્રસ્ટને બજાવવામાં આવી હતી. અમદાવાદ અર્બન ડેવલપમેન્ટ

ઓથોરિટી (ઓડા) દ્વારા ગુજરાત નગર રચના અને શહેરી વિકાસ નિયમો, ૧૯૭૯ (જે હવે પછી 'સદર નિયમો' તરીકે ઉલ્લેખિત છે) ના નિયમ ૩૩ સાથે વાંચતાં સદર અધિનિયમની કલમ ૬૮ હેઠળ તારીખ ૧૬.૧૦.૧૯૮૭ ની વધુ એક નોટિસ (એનેક્સર 'એચ') જારી કરવામાં આવી હતી. અરજદારના જણાવ્યા મુજબ, સિટી સર્વે ઓથોરિટી અને ઇન્કવાયરી ઓફિસર દ્વારા સુધારેલ ગામ સર્વે કરવામાં આવ્યો હતો, જેમાં તારીખ ૧૨.૧૦.૧૯૮૮ ના હુકમ (એનેક્સર 'એલ') દ્વારા પુષ્ટિ કરવામાં આવી હતી કે અરજદાર ટ્રસ્ટ ફાઇનલ પ્લોટ નં. ૬ નું માલિક અને કબજેદાર હતું.

૪. જોકે, જણાય છે કે મહેસૂલ વિભાગની સરકારે સામાવાળા નં. ૧ - લોક પ્રકાશન લિમિટેડને તેના 'ગુજરાત સમાચાર' નામના દૈનિક માટે ઓફિસ અને ગોડાઉન બાંધવાના હેતુસર મૂળ સર્વે નં. ૨૯ પૈકી, ફાઇનલ પ્લોટ નં. ૬ માંથી ૩૦૦૦ ચોરસ મીટર જમીન ફાળવતો ઠરાવ પસાર કર્યો હતો. તેથી સામાવાળા – જિલ્લા કલેક્ટર, અમદાવાદે પણ પરિણામી હુકમ તારીખ ૦૩/૦૫-૦૬/૧૯૯૨ પસાર કરીને સદર જમીન નવી અને અવિભાજ્ય શરતે સામાવાળા નં. ૧ ને મંજૂર કરી હતી. મહેસૂલ વિભાગની સરકારે સામાવાળા નં. ૧ ને સર્વે નં. ૨૯ પૈકીની વધુ ૨૦૦૦ ચોરસ મીટર જમીન મંજૂર કરતો તારીખ ૨૦.૧૧.૧૯૯૩ નો ઠરાવ પણ પસાર કર્યો હતો. અરજદારના જણાવ્યા અનુસાર, અરજદારને સદર હુકમો વિશે માત્ર ૧૯૯૫ માં જાણ થઈ હતી જ્યારે સામાવાળા નં. ૧ – કંપનીના કેટલાક લોકો અરજદાર ટ્રસ્ટની માલિકીની જમીન પર આવ્યા હતા. તેથી, અરજદારે

સામાવાળા કલેક્ટર દ્વારા પસાર કરવામાં આવેલ સદર તારીખ ૦૩/૦૫-૦૬/૧૯૯૨ ના હુકમને સ્પેશિયલ સિવિલ અપિલકેશન નં. ૧૦૪૮૨/૧૯૯૫ દાખલ કરીને પડકાર્યો હતો. સદર પિટિશનનો અદાલત દ્વારા તારીખ ૨૭.૦૬.૨૦૦૦ ના હુકમથી નિકાલ કરવામાં આવ્યો હતો, જેના દ્વારા અરજદારને સરકાર સમક્ષ રજૂઆત / અપીલ કરવા નિર્દેશ આપવામાં આવ્યો હતો. અરજદારે સચિવ, મહેસૂલ વિભાગ (અપીલ) સમક્ષ રજૂઆત સહ અપીલ દાખલ કરેલ હોવાથી, તેને વાદગ્રસ્ત હુકમ તારીખ ૦૨.૦૧.૨૦૦૨ (એનેક્સર 'ઓ') દ્વારા ફગાવી દેવામાં આવી હતી. તેથી અરજદારે સદર હુકમથી વ્યથિત થઈને સ્પેશિયલ સિવિલ અપિલકેશન નં. ૬૮૩/૨૦૦૨ વાળી પિટિશન દાખલ કરેલ છે.

પ. એવું જણાય છે કે સદર અરજદારો સર્વે નં. ૨૯ વાળી જમીનના સંબંધમાં પ્રતિકૂળ કબજા દ્વારા માલિક બની ગયા હતા તેવા કારણોસર સચિવ (અપીલ) ના સદર હુકમને પડકારતાં અરજદારો દ્વારા સ્પેશિયલ સિવિલ અપિલકેશન નં. ૧૦૫૯૩/૨૦૦૨ વાળી પિટિશન પણ દાખલ કરવામાં આવી હતી. સદર અરજદારોના જણાવ્યા મુજબ, અરજદારો ૪૦ થી વધુ વર્ષોથી સર્વે નં. ૨૯ વાળી ૨ એકર ૮ ગુંઠા જમીનનો કબજો ભોગવતા હતા અને તેના પર રહેણાંક એકમો પણ બાંધ્યા હતા. સદર પિટિશનમાં સામાવાળા નં. ૫ એટલે કે (વસંત નેચર ક્યોર હોસ્પિટલ એન્ડ પ્રતિભા મેટરનિટી હોસ્પિટલ ટ્રસ્ટ – સ્પેશિયલ સિવિલ અપિલકેશન નં. ૬૮૩/૨૦૦૨ ના અરજદાર) એ પણ અરજદારો સામે સર્વે નં. ૨૯ માંથી તેમની બેદખલીની દાદ માંગતો રેગ્યુલર સિવિલ સ્યુટ નં. ૫૨૫/૧૯૭૯

દાખલ કર્યો હતો, જે સ્યુટ સિવિલ જજ (સીનિયર ડિવિઝન), અમદાવાદ (ગ્રામ્ય) દ્વારા ચુકાદા અને હુકમનામા તારીખ ૩૦.૦૭.૧૯૮૮ થી હુકમનામું કરવામાં આવ્યો હતો. સદર હુકમનામાથી વ્યથિત થઈને, સદર અરજદારોએ રેગ્યુલર સિવિલ અપીલ નં. ૬૭/૧૯૮૮ દાખલ કરી હતી, જે ડિસ્ટ્રિક્ટ કોર્ટ, અમદાવાદ દ્વારા ચુકાદા અને હુકમનામા તારીખ ૩૧.૦૩.૧૯૯૭ થી મંજૂર કરવામાં આવી હતી. તેથી સામાવાળા નં. ૫ - ટ્રસ્ટે હાઈકોર્ટ સમક્ષ સેકન્ડ અપીલ નં. ૮૪/૧૯૯૭ દાખલ કરી હતી. સદર અપીલ મંજૂર કરવામાં આવી હતી. સુપ્રીમ કોર્ટ સમક્ષ સદર અરજદારો દ્વારા દાખલ કરવામાં આવેલ એસ.એલ.પી. પણ ફગાવી દેવામાં આવી હતી. તેમ છતાં, સદર અરજદારોએ સચિવ, મહેસૂલ વિભાગ (અપીલ) દ્વારા પસાર કરવામાં આવેલ વાદગ્રસ્ત હુકમ તારીખ ૨૯.૧૨.૨૦૦૧ ને પડકાર્યો છે. સદર પિટિશન સ્પેશિયલ સિવિલ અપ્લિકેશન નં. ૬૮૩/૨૦૦૨ સાથે સાંભળવામાં આવી હતી.

૬. સ્પેશિયલ સિવિલ અપ્લિકેશન નં. ૬૮૩/૨૦૦૨ નો સામાવાળા નં. ૧ દ્વારા જવાબનું સોગંદનામું દાખલ કરીને વિરોધ કરવામાં આવ્યો છે, જેમાં અન્ય બાબતોની સાથે એવી દલીલ કરવામાં આવી છે કે તારીખ ૦૩.૦૫.૧૯૯૨ ના પત્રવ્યવહાર મુજબ અને તારીખ ૧૪.૦૮.૧૯૯૧ ના સરકારી ઠરાવ મુજબ સામાવાળા નં. ૧ ને થલતેજ ખાતે ફાઈનલ પ્લોટ નં. ૬ માંથી ૩૦૦૦ ચોરસ મીટર બિનઉપયોગી સરકારી જમીન મંજૂર કરવામાં આવી હતી અને સદર સામાવાળા નં. ૧ એ તારીખ ૧૦.૦૫.૧૯૯૨ ના રોજ રૂ. ૬,૭૫,૦૦૦/- ની

ચુકવણી કરી હતી. સદર સામાવાળાના જણાવ્યા મુજબ, તેઓ અરજદાર ટ્રસ્ટ અને સરકાર વચ્ચેના વિવાદથી વાકેફ ન હતા, અને તેથી તેમણે જમીનની સદર ગ્રાન્ટ સ્વીકારી હતી. સદર સામાવાળાના જણાવ્યા મુજબ, જો સામાવાળા નં. ૧ ની તરફેણમાં સદર જમીનની ગ્રાન્ટ શક્ય ન હોય, તો સામાવાળા નં. ૧ ને કોઈ અન્ય જમીન મંજૂર કરવા અંગે પુનર્વિચારણા કરવા સરકારને નિર્દેશ આપવો જોઈએ.

૭. અરજદાર ટ્રસ્ટ તરફથી વિદ્વાન એડવોકેટ શ્રી એમ.સી. ભટ્ટે અદાલતનું ધ્યાન રેકૉર્ડ પરના વિવિધ દસ્તાવેજો તરફ દોરતાં રજૂઆત કરી હતી કે થલતેજ ગામના સંબંધમાં ટાઉન પ્લાનિંગ સ્કીમ અમલમાં આવી હોવાથી, અરજદારને સદર નિયમોના નિયમ ૨૬(૯) માં નિર્ધારિત ફોર્મ મુજબ સર્વે નં. ૨૯, ૩૦ અને ૪૭-બી ના બદલામાં ફાઈનલ પ્લોટ નં. ૬ ફાળવવામાં આવ્યો હતો. સદર અધિનિયમમાં સમાવિષ્ટ જોગવાઈઓ, ખાસ કરીને કલમ ૬૫ પર આધાર રાખતાં, તેમણે રજૂઆત કરી હતી કે પ્રાથમિક સ્કીમ અથવા આખરી સ્કીમ, જે પણ લાગુ પડતી હોય, તેની અસર એવી થાય છે કે જાણે તે ખુદ અધિનિયમમાં જ ઘડવામાં આવી હોય, અને તેથી, સદર અધિનિયમ હેઠળ નિર્ધારિત સત્તામંડળ સિવાય અન્ય કોઈ સત્તામંડળ દ્વારા તેમાં ફેરફાર કરી શકાય નહીં. તેમણે સદર અધિનિયમની કલમ ૭૦ નો આધાર લેતાં વધુમાં રજૂઆત કરી હતી કે જો સ્કીમમાં કોઈ ભૂલ, ગેરકાયદેસરતા કે ક્ષતિ હોય, તો યોગ્ય સત્તામંડળે સ્કીમમાં ફેરફાર માટે રાજ્ય સરકારને અરજી કરવી પડે અને સ્કીમમાંની ખામી, જો કોઈ હોય તો, ફક્ત રાજ્ય

સરકાર દ્વારા જ દૂર કરી શકાય. શ્રી ભટ્ટના જણાવ્યા મુજબ, સામાવાળા નં. ૧ ને સર્વે નં. ૨૯ માંથી જમીન મંજૂર કરવાનો વાદગ્રસ્ત હુકમ પસાર કરીને, જિલ્લા કલેક્ટરે કોઈ સત્તા કે કાયદા વિના કામ કર્યું હતું, કારણ કે ફાઈનલ પ્લોટ નં. ૬ ના ભાગરૂપ સદર જમીન ટાઉન પ્લાનિંગ સ્કીમ હેઠળ અરજદાર ટ્રસ્ટને ફાળવવામાં આવી હતી, અને તે સામાવાળા નં. ૧ ને ફાળવી શકાઈ ન હોત. જોકે, સામાવાળા નં. ૧ તરફથી વિદ્વાન સીનિયર એડવોકેટ શ્રી શેલતે રજૂઆત કરી હતી કે સામાવાળા નં. ૧ ને સર્વે નં. ૨૯ માંથી જમીન મંજૂર કરવામાં આવી હોવાથી અને સામાવાળા નં. ૧ એ કલેક્ટર દ્વારા નિર્દેશિત રકમ પણ ચૂકવી દીધી હોવાથી, સામાવાળા નં. ૧ સદર જમીનનો કબજો મેળવવા અથવા વૈકલ્પિક રીતે અન્ય કોઈ સ્થળે જમીન મેળવવા હકદાર હતા.

૮. વિદ્વાન એડવોકેટ જનરલ શ્રી કમલ ત્રિવેદીએ રજૂઆત કરી હતી કે શરૂઆતમાં તારીખ ૨૪.૦૪.૧૯૬૨ અને તારીખ ૩૧.૦૩.૧૯૭૧ ના રોજ જિલ્લા કલેક્ટર દ્વારા પસાર કરવામાં આવેલા હુકમોના કારણે વિસંગતતા ઊભી થઈ હોવાનું જણાય છે. તેમના જણાવ્યા અનુસાર, અગાઉના તારીખ ૨૪.૦૪.૧૯૬૨ ના હુકમમાં ફેરફાર કરતાં કલેક્ટર દ્વારા પસાર કરવામાં આવેલ તારીખ ૩૧.૦૩.૧૯૭૧ ના હુકમ અનુસાર થલતેજ ગ્રામ પંચાયતે અરજદાર ટ્રસ્ટની તરફેણમાં ક્યારેય કોઈ બક્ષિસ દસ્તાવેજ કરી આપ્યો ન હતો, અને તેથી, સર્વે નં. ૨૯ વાળી જમીન સરકારમાં નિહિત થઈ ગઈ હતી, અને તેના પરિણામે સર્વે નં. ૨૯ નો એક ભાગ સામાવાળા નં. ૧ ને ફાળવવામાં આવ્યો હતો.

૯. પક્ષકારોના વિદ્વાન એડવોકેટો દ્વારા કરવામાં આવેલી રજૂઆતો અને રેકૉર્ડ પરના દસ્તાવેજોને ધ્યાનમાં લેતાં, એવું જણાય છે કે શરૂઆતમાં જિલ્લા કલેક્ટર, અમદાવાદે તારીખ ૨૪.૦૪.૧૯૬૨ ના રોજ હુકમ પસાર કર્યો હતો, જેમાં અમુક નિયમો અને શરતોને આધીન અરજદારને સર્વે નં. ૪૭, ૨૯ અને ૩૦ માંથી ૧૦ એકર જમીન ફાળવવાની થલતેજ ગ્રામ પંચાયતને પરવાનગી આપવામાં આવી હતી. જોકે, થલતેજ ગ્રામ પંચાયતે તારીખ ૦૪.૦૭.૧૯૬૨ ના રોજ સર્વે નં. ૩૦ ની ૩ એકર ૨૮ ગુંઠા અને સર્વે નં. ૪૭ ની ૬ એકર ૧૨ ગુંઠા જમીન સંબંધમાં અરજદારની તરફેણમાં બક્ષિસ દસ્તાવેજ કરી આપ્યો હતો. સદર તારીખ ૨૪.૦૪.૧૯૬૨ નો હુકમ જિલ્લા કલેક્ટર દ્વારા તારીખ ૩૧.૦૩.૧૯૭૧ ના હુકમથી સુધારવામાં આવ્યો હતો, જેમાં અરજદાર ટ્રસ્ટને સર્વે નં. ૪૭ માંથી ૧ એકર, સર્વે નં. ૨૯ માંથી ૨ એકર ૮ ગુંઠા અને સર્વે નં. ૩૦ માંથી ૩ એકર ૨૮ ગુંઠા, મળીને કુલ ૬ એકર ૩૬ ગુંઠા જમીન ફાળવવાની પરવાનગી આપવામાં આવી હતી. તારીખ ૩૧.૦૩.૧૯૭૧ ના હુકમ અંગેની વિગતો આપતી નોંધ નં. ૩૮૮૨ પણ તારીખ ૨૮.૧૨.૧૯૭૧ ના રોજ ગામ નમૂના નં. ૬ માં નોંધવામાં આવી હતી. જોકે, થલતેજ ગ્રામ પંચાયતે સર્વે નં. ૨૯ ના સંબંધમાં અરજદારની તરફેણમાં ક્યારેય કોઈ બક્ષિસ દસ્તાવેજ કરી આપ્યો ન હતો. રાજ્ય સરકારના જણાવ્યા મુજબ તેના પરિણામે, સર્વે નં. ૨૯ વાળી જમીન રાજ્ય સરકાર પાસે રહી હતી. તેમ છતાં, ટાઉન પ્લાનિંગ સ્કીમ નં. ૨, થલતેજ પ્રસ્તાવિત થતાં, અરજદારને તારીખ ૨૧.૦૭.૧૯૮૩ ના રોજ નિર્ધારિત ફોર્મ 'જે' માં જાણ કરવામાં આવી હતી કે અરજદારને મૂળ પ્લોટ નં. ૪, ૫ અને ૧૯ પૈકી તથા સર્વે નં. ૨૯,

૩૯ અને ૪૭-બી, તેમાં દર્શાવ્યા મુજબ મળીને કુલ ૨૭,૫૭૦ ચોરસ મીટર જમીનના બદલામાં ૧૯,૫૧૭ ચોરસ મીટર ક્ષેત્રફળ ધરાવતો ફાઇનલ પ્લોટ નં. ૬ ફાળવવામાં આવ્યો હતો. સદર સ્કીમ તારીખ ૨૯.૧૨.૧૯૮૬ ના રોજ આખરી કરવામાં આવી હતી. ત્યારબાદ અરજદારને ઓડા દ્વારા સદર નિયમોના નિયમ ૩૩ અને ૩૪ સાથે વાંચતાં સદર અધિનિયમની કલમ ૬૮ અને ૬૯ હેઠળ તારીખ ૧૧.૦૨.૧૯૮૭ ની નોટિસ દ્વારા જાણ કરવામાં આવી હતી, જેમાં સર્વે નં. ૨૯ પૈકી, ૩૦, ૪૭/બી માંથી તેને ફાળવવામાં ન આવી હોય તેવી જમીન અને જાહેર હેતુ માટે સત્તામંડળમાં નિહિત થયેલી જમીનનો કબજો સોંપવા માટે અરજદારને જાણાવવામાં આવ્યું હતું. ઓડાએ તારીખ ૧૬.૧૦.૧૯૮૭ ની નોટિસ દ્વારા ફરીથી પુનરોચ્ચાર કર્યો હતો કે ટી.પી. સ્કીમ (આખરી) મુજબ મૂળ પ્લોટના બદલામાં અરજદારને ફાઇનલ પ્લોટ નં. ૬ ફાળવવામાં આવ્યો હતો અને તેની સાથે જોડેલા નકશા મુજબ જાહેર હેતુ માટે સરકારમાં નિહિત થયેલી જમીનનો કબજો સોંપવા અરજદારને જાણાવવામાં આવ્યું હતું. સદર પરિસ્થિતિ હોવા છતાં, જિલ્લા કલેક્ટરે તારીખ ૦૩/૦૫-૦૬/૧૯૯૨ ના વાદગ્રસ્ત હુકમ દ્વારા સર્વે નં. ૨૯ પૈકી, ફાઇનલ પ્લોટ નં. ૬ પૈકીમાંથી ૩૦૦૦ ચોરસ મીટર જમીન સામાવાળા નં. ૧ ને ફાળવી આપી હતી. સદર હુકમ સચિવ, મહેસૂલ વિભાગ (અપીલ) દ્વારા પણ તારીખ ૦૨.૦૧.૨૦૦૨ ના હુકમથી બહાલ રાખવામાં આવ્યો છે, જે આ અદાલત સમક્ષ પડકાર હેઠળ છે.

૧૦. હવે સદર અધિનિયમની કલમ ૬૫ માં સમાવિષ્ટ જોગવાઈઓના માત્ર વાંચન પરથી જણાય છે કે જ્યાં રાજ્ય સરકાર પ્રાથમિક સ્કીમ અથવા આખરી સ્કીમ, જે પણ હોય તે મંજૂર કરે છે, ત્યાં તે જાહેરનામામાં તે સ્થળ દર્શાવશે કે જ્યાં સ્કીમ જાહેર જનતાના નિરીક્ષણ માટે ખુલ્લી રાખવામાં આવશે, અને તે તારીખ દર્શાવશે કે જે તારીખે સ્કીમ દ્વારા ઊભી થયેલી તમામ જવાબદારીઓ અમલમાં આવશે. એવી પણ જોગવાઈ કરવામાં આવી છે કે સદર જાહેરનામામાં નિયત કરવામાં આવેલી તારીખે અને તે પછીથી, પ્રાથમિક સ્કીમ અથવા આખરી સ્કીમ, જે પણ લાગુ પડતી હોય, તેનો એવો પ્રભાવ રહેશે કે જાણે તે અધિનિયમમાં જ ઘડવામાં આવી હોય. કલમ ૭૦ એવી જોગવાઈ કરે છે કે જો પ્રાથમિક સ્કીમ અથવા આખરી સ્કીમ અમલમાં આવ્યા પછી, યોગ્ય સત્તામંડળને જણાય કે કોઈ ભૂલ, અનિયમિતતા અથવા અવિધિસરતાના કારણે સ્કીમ ક્ષતિયુક્ત છે, તો યોગ્ય સત્તામંડળ સ્કીમમાં ફેરફાર કરવા માટે રાજ્ય સરકારને લેખિતમાં અરજી કરી શકે છે. તેથી, પ્રસ્તુત કેસમાં, ટાઉન પ્લાનિંગ સ્કીમ નં. ૨ તારીખ ૨૯.૧૨.૧૯૮૬ ના રોજ આખરી થઈ ગઈ હોવાથી, કલમ ૬૫(૩) ને ધ્યાને લેતાં તેનો એવો પ્રભાવ હતો કે જાણે તે ખુદ અધિનિયમમાં જ ઘડવામાં આવી હોય અને સદર અધિનિયમની કલમ ૭૦ માં જોગવાઈ કર્યા સિવાય સ્કીમમાં કોઈ ફેરફાર કરવાની પરવાનગી ન હતી. સદર અધિનિયમ હેઠળ આખરી થયેલ ટાઉન પ્લાનિંગ સ્કીમ હેઠળ અરજદારને ફાઈનલ પ્લોટ નં. ૬ ફાળવવામાં આવ્યો હોવાથી, જિલ્લા કલેક્ટર પાસે સામાવાળા નં. ૧ ને સર્વે નં. ૨૯ પૈકીવાળી જમીન ફાળવવાની કોઈ સત્તા રહી ન હતી, જે જમીન સદર સ્કીમ હેઠળ અરજદારને

ફાળવવામાં આવેલા ફાઇનલ પ્લોટ નં. ૬ નો ભાગ બની ગઈ હતી. તેથી, તારીખ ૦૩.૦૫-૦૬.૧૯૯૨ ના વાદગ્રસ્ત હુકમ (એનેક્ષર 'એમ') દ્વારા જે કરવાનો પ્રયાસ કરવામાં આવ્યો હતો તે મુજબ ફાઇનલ ટી.પી. સ્કીમ હેઠળ રચાયેલા ફાઇનલ પ્લોટ નં. ૬ નો ભાગ બની ગયેલી કોઈપણ જમીન ફાળવવાની જિલ્લા કલેક્ટર પાસે કોઈ સત્તા ન હતી. વિદ્વાન એડવોકેટ જનરલ શ્રી કમલ ત્રિવેદી પણ સદર અધિનિયમની કઈ જોગવાઈઓ હેઠળ જિલ્લા કલેક્ટર દ્વારા સ્કીમમાં કોઈ ફેરફાર કર્યા વિના, જે અધિનિયમનો ભાગ બની ચૂકી હતી, ફાઇનલ પ્લોટ નં. ૬ માંથી જમીનની આવી ફાળવણી કરી શકાયોત તે દર્શાવવામાં નિષ્ફળ રહ્યા હતા. આ સંજોગોમાં, જિલ્લા કલેક્ટર દ્વારા પસાર કરવામાં આવેલ તારીખ ૦૩.૦૫-૦૬.૧૯૯૨ નો સદર હુકમ કાયદાની કોઈ સત્તા વિનાનો હોવાથી રદબાતલ થવાને પાત્ર છે. તેથી કલેક્ટર દ્વારા પસાર કરાયેલા સદર હુકમને બહાલ રાખતો એસ.એસ.આર.ડી. દ્વારા પસાર કરવામાં આવેલ તારીખ ૦૨.૦૧.૨૦૦૨ નો વાદગ્રસ્ત હુકમ પણ રદ અને બાતલ થવાને પાત્ર છે.

૧૧. જિલ્લા કલેક્ટર દ્વારા મંજૂર કરવામાં આવેલી સદર જમીનના બદલામાં સામાવાળા નં. ૧ ને અન્ય કોઈ જમીન મંજૂર કરવી જોઈએ તેવી શ્રી શેલતની રજૂઆતોના સંબંધમાં એવું અવલોકન કરવામાં આવે છે કે તે સંબંધમાં નવી અરજી કરવા માટે સામાવાળા નં. ૧ મુક્ત રહેશે, અને કાયદા અનુસાર તેને ધ્યાને લેવા માટે સામાવાળા - રાજ્ય મુક્ત રહેશે.

૧૨. જ્યાં સુધી સ્પેશિયલ સિવિલ અપ્લિકેશન નં. ૧૦૫૯૩/૨૦૦૨ ના અરજદારોનો સંબંધ છે, ઉપર જણાવ્યા મુજબ, અરજદાર ટ્રસ્ટને ફાળવવામાં આવેલી જમીન પર સદર અરજદારોનો કોઈ અધિકાર ન હોવાથી, અને સદર અરજદારો સુપ્રીમ કોર્ટ સુધીની તમામ કાનૂની કાર્યવાહીમાં હારી ગયા હોવાથી, વિવાદિત જમીનમાં તેમનો કોઈ અધિકાર હોવાનું કહી શકાય નહીં. સદર અરજદારો સચિવ (અપીલ) સમક્ષની કાર્યવાહીમાં પક્ષકાર પણ ન હતા, અને તેથી, તેમને પિટિશન દાખલ કરવાનો કોઈ અધિકાર (લોકસ સ્ટેન્ડાઈ) ન હતો. તેથી, તેમના દ્વારા કરવામાં આવેલી પિટિશન ફગાવી દેવાને પાત્ર છે.

૧૩. ઉપરોક્ત બાબતોને ધ્યાને લેતાં, કલેક્ટર દ્વારા પસાર કરવામાં આવેલ તારીખ ૦૩/૦૫-૦૬/૧૯૯૨ નો વાદગ્રસ્ત હુકમ અને એસ.એસ.આર.ડી. દ્વારા પસાર કરવામાં આવેલ તારીખ ૦૨.૦૧.૨૦૦૨ નો હુકમ રદ અને બાતલ કરવામાં આવે છે. સ્પેશિયલ સિવિલ અપ્લિકેશન નં. ૬૮૩/૨૦૦૨ મંજૂર કરવામાં આવે છે. સદર પિટિશનમાં રુલ પૂર્ણ કરવામાં આવે છે. સ્પેશિયલ સિવિલ અપ્લિકેશન નં. ૧૦૫૯૩/૨૦૦૨ ફગાવી દેવામાં આવે છે અને તેમાં રુલ ડિસ્ચાર્જ કરવામાં આવે છે.

(બેલા એમ. ત્રિવેદી, ન્યાયમૂર્તિ)

અમર

This judgment has been translated using an AI-assisted translation tool.

=====

અસ્વીકરણ: સ્થાનિક ભાષામાં અનુવાદિત આ ચુકાદા/હુકમનો હેતુ પક્ષકારોને તેમની ભાષામાં જાણકારી ઉપલબ્ધ કરાવવા માત્રનો છે અને તેનો અન્યથા ઉપયોગ થઈ શકશે નહિ. અન્ય તમામ વ્યવહારિક તેમજ સરકારી ઉદ્દેશો માટે મૂળ અંગ્રેજી ચુકાદો/હુકમ જ પ્રમાણિત અને માન્ય રહેશે.

DISCLAIMER: The translated judgment in vernacular language is meant for the restricted use of the litigant to understand it in his/ her language and may not be used for any other purpose. For all practical and official purposes, the English version of the judgment shall be authentic and shall hold the field for the purpose of execution and implementation.